

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ
СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ЛІНГВІСТИКИ»**

(16-17 грудня 2022 р.)

Хмельницький
2022

УДК 80+81"313"(063)
П 76

**Пріоритетні завдання сучасної філології і
П 76 лінгвістики.** Матеріали науково-практичної конференції
(м. Хмельницький, 16-17 грудня 2022 р.). – Одеса:
Видавництво «Молодий вчений», 2022. – 56 с.
ISBN 978-617-8074-32-6

У збірнику представлені матеріали науково-практичної конференції «Пріоритетні завдання сучасної філології і лінгвістики». Розглядаються загальні питання української мови і літератури, романських, германських та інших мов, теорії і практики перекладу та інші.

Збірник призначено для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, які цікавляться філологічними науками, а також для широкого кола читачів.

УДК 80+81"313"(063)

ЗМІСТ

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Головач В.А.

СУЧАСНИЙ ЕРГОНІМІКОН М. УЖГОРОДА:
ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ТА СЕМАНТИКИ 5

Груздьева О.В., Ловейко Т.В.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ
СПРЯМУВАННЯМ) У СТУДЕНТІВ ФАХОВИХ КОЛЕДЖІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЖУРНАЛІСТИКА» 10

Лебеденко С.О.

СПЕЦІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ ТЕРМІНИ
ЯК ЗАКОНОДАВЧІ У МОВІ ПРАВА 14

РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ

Берегеч О.І.

ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ СУЧАСНОГО
АМЕРИКАНСЬКОГО ВАРІАНТУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
У БРИТАНСЬКОМУ ДИСКУРСІ МАС-МЕДІА 19

Каршук Ф.В.

СЕМАНТИКА УСТАЛЕНИХ ПОРІВНЯНЬ
(НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ) 24

Король В.В., Левицька В.С.

ПРОЕКТНИЙ МЕТОД, ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ
ФОРМУВАННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ЗАВДАНЬ
СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЛІНГВІСТИКИ 29

Парчевська Д.Д.

СПОСОБИ ПЕРЕДАЧІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
СТРУКТУРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФРАНЦУЗЬКИХ ТЕРМІНІВ
(НА МАТЕРІАЛІ ПАТЕНТУ НА ВИНАХІД СА 2970513
НАБІР ДЛЯ ПРИГОТУВАННЯ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ
ДЛЯ НОВОНАРОДЖЕНИХ) 34

Sabat Svitlana

CRITICAL THINKING SKILLS
IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM..... 39

**ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ,
ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО**

Цвінська Ю.В.

МЕТРИЧНІ ТА РИТМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
РАННЬОЇ ПОЕЗІЇ СЕРГІЯ ЖАДАНА..... 42

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Zornytskyi Andrii

ON POSSIBLE CONTEXTUAL EQUIVALENTS
FOR CERTAIN TERMS IN MIKHAIL BULGAKOV'S NOVEL
'THE MASTER AND MARGARITA'
AS TRANSLATED INTO ENGLISH..... 46

Ісакова А.К.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ
«ГРА СЛІВ» В НАУКОВІЙ ПАРАДИГМІ 51

Карпюк Ф.В.

старший викладач,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

СЕМАНТИКА УСТАЛЕНИХ ПОРІВНЯНЬ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Сучасні лінгвісти (Ю.Д. Апресян, О.С. Кубрякова, В.А. Маслова, М.М. Полужин, О.О. Селіванова, Ю.С. Степанов та інші) у своїх дослідженнях наголошують на зв'язку мови з людиною, її свідомістю, мисленням, духовно-практичною, культурною, пізнавальною діяльністю та зосереджують увагу на нових антропоцентричних підходах до дослідження мовних явищ [2–6]. У світлі нових підходів з'являється й нове трактування природи компаративних фразеологічних одиниць. Досліджуючи природу компаративних фразем, ми поставили собі за мету проаналізувати семантичні особливості усталених порівнянь англійської мови. Необхідність всебічного вивчення системи фразеологічних порівнянь англійської мови становить актуальність нашого дослідження.

Проведена розвідка свідчить про те, що питання компаративної фразеології не залишилися поза увагою вітчизняних та зарубіжних дослідників. Символічну природу та функціонування компаративних фразеологічних одиниць, на матеріалі польської, української, болгарської, білоруської та інших сов'янських мов вивчає О.П. Левченко [1]. В когнітивному аспекті та в аспекті зіставної лінгвокультурології досліджує компаративні фраземи німецької та інших мов К.І. Мізін [3; 4]. Проблеми компаративної фразеології знаходять своє вирішення у низці фундаментальних досліджень (А. Вежицька, А.В. Кунін, А.Г. Назарян, В.М. Телія, В.А. Маслова, О.І. Шаля та ін.). Однак слід виокремити, що попри значний інтерес науковців до цього пласту мови, система фразеологічних порівнянь англійської мови залишає перед дослідниками численні невирішені проблеми, й потребує глибшого дослідження.

Опис семантики усталених порівнянь слід, на нашу думку, розпочати з висвітлення лінгвокогнітивної сутності порівняння. Порівняння, як відомо, є одним із способів пізнання дійсності та

образного мислення. Це когнітивний процес, що виступає інструментом при пізнанні людиною об'єктивного світу. Засобом його реалізації в мові є, зокрема, компаративні конструкції, що в свою чергу утворюють систему КФО, якій властива особлива структура та функції [3]. Порівняння, як операція мислення у свідомості людини є універсальним й усвідомлюється людиною незалежно від її належності до певного мовного соціуму. Це не тільки одна із форм пізнання об'єктивної реальності, образного мислення, але і засіб оцінки, що яскраво, образно та влучно характеризує людину, явища природи, повсякденні ситуації. Національна специфіка порівнянь виявляється у тому, який образ був покладений у їх основу, які асоціації пов'язані з ним у тій чи іншій мові. Іншими словами, фразеологічні порівняння можна визначити як одиниці лінгвоментального лексикону, що через порівняння віддзеркалюють культурний простір мови [4]. Отримані результати дозволяють констатувати подвійну природу порівняння. Саме тому залучення когнітивного та лінгвокультурологічного аспектів до їх вивчення видається необхідним.

Синтаксична структура фразеологічних порівнянь представлена у вигляді компаративної моделі – конструкції, основу якої становить семантична кореляція суб'єкта порівняння й образу-еталона [4, с. 16]. Значення фразеологічного порівняння зумовлено не лише структурою, але і взаємозалежністю його конститuentів, унаслідок чого відбувається повне або часткове переосмислення їх значення в цих одиницях. Структурні моделі компаративних фразеологічних одиниць представлені в англійській мові наступними конструкціями: приєднання порівняльної частини до дієслова/ прикметника/ прислівника за допомогою «*like*» або «*as*» + іменник, напр. англ. *agile as a cat* (досл.: спритний як кішка) – «дуже спритний»; *agree like cats and dogs* (досл.: жити як кішка з собакою) – «зовсім не миритися»; *clean as a pin* (досл.: чистий як шпилька) – «як з голки»; *to cut like a knife* (досл.: різати як ножом); *dead as Queen Ann* – «застарілий, що вийшов з моди», «і сліду не залишилося»; *to smoke like a chimney* (досл.: диміти як димар) – «багато курити», «безперервно чадіти»; *happy as a clam* (досл.: щасливий як молюск) – «дуже веселий, щасливий, задоволений»; *like a Trojan* – «мужньо, героїчно,

доблесно»; *tricky as a monkey* (досл.: хитрий як мавпа) – «пустотливий», «хитрий»; *to work like a clock* (досл.: працювати точно, як годинник); *to work like a galley slave* (досл.: працювати, як раб на галері) – «працювати як віл»; *bare as the palm of one's hand* (досл.: голий як долоня) – «зовсім пустий», «як виметено»; дієслова + «*like*» або «*as*» + прикметник, напр. англ. *like mad* – «як божевільний»; дієслова/ прикметника/ прислівника + «*like*» або «*as*» + дієприкметник, герундій, інфінітив, напр. англ. *as if struck with thunder* – «як (мов, ніби) громом прибитий»; *like get out* – «з усієї сили, щодуху»; *like talking to the wall* – «як об стіну горохом»; *as if touched with a wand* – «як помахом чарівної палички»; дієслова/прикметника/прислівника + «*like*» або «*as*» + речення, напр. англ. *to know something as one knows the palm of one's hand* – «знати, як свої п'ять пальців»; *look as if butter wouldn't melt in your mouth* – «мати невинний, смиренний вигляд»; *look as if one came out of a bandbox* – «бути одягненим, як з голки»; *as if there was (or as though there were) no tomorrow* – «швидко, щодуху, не замислюючись»; *as fast as one's legs can carry* (досл.: швидко, як ноги можуть нести); *as the sparks fly upward* – «напевно, безсумнівно»; переважно дієслова/прикметника/прислівника за допомогою інших структур ніж «*like*» або «*as*», напр. англ. *dog-tired* – «*дуже* втомлений»; *dirt-cheap*, або *dog-cheap* – «дешевше від дірки з бублика»; *stone-deaf* – «зовсім глухий»; *stone-dead* – «без будь-яких ознак життя», тощо. Отже, компаративні фразеологічні одиниці – це мовні утворення з ідентичною моделлю, де певні властивості або процеси передаються в англійській мові за допомогою порівняльної групи чи порівняльного підрядного речення, що вводяться переважно конекторами «*like*» або «*as*». Характерною для компаративних одиниць з порівняльним компонентом є їх фіксована сполучуваність з певним колом слів – прикметниками, дієприкметниками, іменниками й дієсловами та двобічний зв'язок, який зумовлює різні синтаксичні функції у реченні.

Узагальнення отриманих результатів дає змогу умовно поділити досліджувані одиниці на дві великі семантичні групи, а саме: компаративні фраземи, порівняння яких будується на одній (спільній) ознаці порівнюваних об'єктів та компаративні фраземи, в основі порівняння яких лежить певна ситуація. Компаративні фраземи першої групи – це переважно ад'єктивні фраземи, в яких основа

порівняння вжита в прямому значенні, напр.: *black as ink* (досл.: чорний як чорнило) – «дуже чорний», «чорний як сажа»; *immobile as a rock* – «твердий як скеля»; *cheerful as a cricket* – «дуже веселий», «задоволений»; *clear as day* – «цілком очевидний», «цілком зрозумілий»; *mild as dove* – «смирний, як горлиця»; *quiet as the grave* – «мовчазний»; *puffed up as a turkey cock* – «надутий, як індик»; *sound as a bell* – «дужий, як віл»; *bare as the palm of one's hand* (досл.: голий як долоня) – «зовсім пустий», «як виметено»; etc. Образність таких компаративем досить прозора, оскільки базується на реальній ознаці. Окрім експресивної функції номінації такі компаративеми можуть також інтенсифікувати ознаку предмета, напр. *dark as night* – «зовсім темно, хоч око виколи»; *pale as a corpse* – «блідий, як смерть»; *sour as vinegar* – «дуже кислий», «кислий, як оцет»; *white as ghost* – «блідий, як полотно». Іншу групу складають компаративні фраземи, в основі порівняння яких лежить певна ситуація. Це переважно дієслівні компаративеми із загальною семантикою процесуальної ознаки а також адвербіальні фразеологізми та ад'єктивні фраземи, у яких основа виражена прикметником, вжитим у переносному значенні. Базою їх утворення виступає дискурсивний простір, смисл якого вони передають, такі одиниці становлять згорнуті тексти, сценарії: *like a donkey between two bundles of hay* (досл.: як осел між двома стіжками сіна) – «розгублено, не знаючи на чому зупинити свій вибір»; *like a cat on hot bricks* – «як на голках»; *like a dying duck in a thunderstorm* – «з розгубленим виглядом»; *to jump at something like a cock at a gooseberry* – «жадібно накинутися, допастися до чогось»; *to hate something as a cat hates water* – «відчувати до чогось відразу»; *to fear something as the devil fears holy water* – «боятися чогось, як чорт ладану»; *like a hen with one chicken* – «клопітно, метушливо»; *to skip like a lamb to the slaughter* (досл.: як ягня на забій) – «діяти спокійно, не боротися з ситуацією»; *to be like dog and shadow* – «бути нерозлучним»; *to melt like wax* – «танути, як віск»; *to swell as a turkey cock* – «надуватися, як індик»; *to swim like a stone* – «плавати, як сокира»; і переважно позначають різноманітні дії та вчинки, стан людини та ін.

Унаслідок проведеного дослідження з'ясовано, що для фразеологічних порівнянь англійської мови характерною є велика кількість фразеологічних варіантів. Так, у випадках варіювання серед

компаративних фразем можливість їх взаємозамінності зумовлена спільністю символічних характеристик, що виражені образом-еталоном порівняння, напр.: *as bald as coot, as bald as Dutch cheese, або as bald as an egg; as old as the ark, as old as the hills, as old as flood; as swift as an arrow, as swift as light, swift as lightning, as swift as the wind, as swift as thought, as swift as wink.*

Узагальнення отриманих результатів дає змогу виділити серед досліджуваних одиниць основні групи, серед яких – компаративні фраземи, порівняння яких будується на одній ознаці порівнюваних об'єктів та компаративні фразеологічні одиниці, в основі яких лежить певна ситуація. Результати аналізу засвідчили розмаїття тематики досліджуваних одиниць. Той факт, що компаративні фраземи переважно вживаються для характеристики людини та світу, що її оточує, слугує яскравим доказом явища антропоцентризму в мові. Перспективу дослідження вбачаємо в детальному дослідженні та описі семантики компаративних фразем англійської мови у лінгвокогнітивному аспекті.

Список використаних джерел:

1. Левченко О.П. Символарій української фразеології *Слов'янський вісник : Зб. наук. праць*. Вип. 5. Рівне : РІСКСУ, 2004. С. 140–148.
2. Маслова В.А. Лінгвокультурологія : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. 2-е изд., стереотип. Москва : Издательский центр «Академия», 2004. 208 с.
3. Мізін К.І. Людина в дзеркалі компаративної фразеології : монографія. Кременчук, 2011. 448 с.
4. Мізін К.І. Порівняння у фразеології. Вінниця : Нова книга, 2009. 240 с.
5. Селіванова Олена. Нариси з української фразеології (психокогнітивний та етнокультурний аспекти). Київ, Черкаси : Брама, 2004. 276 с.
6. Степанов Ю.С. Константы : Словарь русской культуры 3-е изд., испр. и доп. Москва : Языки русской культуры, 2004. 992 с.